

Чеснокова І. М.

учитель – методист

м. Київ

ЗАНЯТТЯ З ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ

«ТІТОНЬКА ОСІНЬ ЗОЛОТОКОСА ЛІС МАЛЮВАТИ ПІШЛА»

Тема : Тітонька Осінь Золотокоса ліс малювати пішла

Мета. Розширювати уявлення про зміни в живій і неживій природі восени.

Уточнити уявлення про золоту осінь у природі - колір неба, забарвлення
листя на деревах, кущах, ягодах.

Учити дітей створювати композицію картини, враховуючи пропорції деталей,
поєднання кольорів.

Розвивати мовлення дітей, вчити висловлювати міркування з приводу поба-
ченого і почутого.

Виховувати у дітей бережне ставлення і любов до природи.

Обладнання. Папки для уроків праці у дітей, папір , пензлі та фарби для малювання,

ножиці; ілюстрації рослин, тварин, птахів, осінніх пейзажів;

на дошці - картина-фон «Золота осінь у лісі».

Хід заняття

I Організаційна частина заняття

-Діти, згадаймо, яка зараз пора року?

-Назвіть осінні місяці.

-Відгадайте загадку:

Кличуть нас ліси, поля, сади

Дозбирати осінні плоди.

Із дерев спадає листя жовте.

То землю ходить місяць ... (жовтень).

- Вірно, це другий місяць осені - жовтень. А чому він так називається?

/Назва його пов'язана з кольором, що переважає в цей час у природі - усі відтінки жовтого і червоного кольорів на деревах, кущах, травах, ягодах, плодах.

Небо в цей час буває різного кольору - від голубого до сіро-білого.

Тварин у лісі побачити складніше. Вони рухливі, не сидять на одному місці, ховаються під рослинами. Вони в цей час готуються до зими - запасують собі їжу на зиму: збирають гриби, горіхи, насіння дерев, ягоди. Сушать їх і ховають у дуплах дерев, у своїх нірках.

/Учитель поступово вивішує ілюстрації, що підтверджують її слова/.

- В цей час з'являється багато грибів. Назвіть, які гриби ви знаєте.

/Опеньки біля пнів ростуть цілими родинами, а під ялинами - масляки, підберезники, сиріожки, печериці, білі гриби - під дубами/.

/показ муляжів грибів/

- А тепер, діти, давайте пригадаємо основні прикмети осені:

1. Якщо у жовтні листя з берези і дуба не все облетіло - чекай суворої зими, якщо все - зима буде тепла.
2. Восени ліс шумить без вітру - на дощ.
3. На горобині й дубі багато плодів - чекай суворої зими.
4. Чим більші мурашині купи, тим лютішою буде зима.
5. Білка мостить своє гніздо до землі - на морозну зиму, а високо - на м'яку.
6. Пізній гриб - пізній сніг.

- Діти, ви вірно назвали усі прикмети золотої осені.

- Ось сьогодні ми з вами і створимо колективну картину, яку назвемо «Золота осінь в лісі».

/вивішую фон-картину на дошці. Картина намальована частково./

Звертаю увагу дітей на неї:

- Як зробити, щоб картина була ще більш схожою на осінь?

Що ще треба домалювати? /листя, птахів, кущі, тваринок, хмарки на небі, гриби, ягоди, плоди, траву/

- Ви сьогодні також художники і створите окремі деталі до цієї загальної картини.

Хтось намалює тваринок у русі, хтось яскраві листочки до різних дерев і кущів, ягоди, плоди, птахів, хмаринки на небі, дехто намалює різні види грибів, навіть цілими родинами, кущики трави та інше. Потім виріжемо їх з паперу і наклеїмо на картину.

- А що будете малювати і якого розміру, ви дізнаєтесь, коли розкриєте конверти, які лежать на партах. Тваринок можна малювати у русі. Кількість листочків і грибів залежить від вас, скільки встигнете намалювати за один урок.

(Звертаю увагу дітей на ілюстрації на дошці, на окремі предмети та їх забарвлення, колір.

Згадати про техніку розведення і змішування фарб на палітрі.)

II Практична робота учнів.

/Індивідуальна допомога окремим учням в ході роботи з боку вчителя - вихователя/.

Потім роботи підсихають. Діти вирізають їх.

III Утворення сюжетної картини.

- А тепер, діти, я буду загадувати вам загадки. Ви будете їх відгадувати, а ті учні, малюнки яких відповідають відповідям на загадки, будуть поступово підходити до загальної картини на дошці і приклеювати свої малюнки.

Загадки:

1. Стоять у полі сестрички, платтячка білі, шапки зелено-жовті /берези/

2. І взимку, і літом одне вбрання у нас,

А можна нас побачить, як рік почавсь у нас /сосна, ялина/

3. М'який, але не пух, зелений, але не трава /мох/

4. У вінку зеленолистім, у червоному намисті

Видивляється у воду на свою хорошу вроду /калина/

5. Мов розгорнута долоня

6. Цей ховав від злого ока

Ліг спочити на осоння

Намистинки круглобокi.

- Між зелених їжаків
Найменший із листків.
Він землі приніс вітання
Від старезного /каштана/.
7. Він немов крило за вітром
В небо мріяв полетіти .
Тільки золотом налився
І тому в траву звалився
Пораділи жолудята
Це - листочок /з дуба/ тата.
9. Він все літечко для мене
Скриньки доглядав зелені.
Скриньки ті змінили колір
І тепер ось жмені повні
Нам сипне їх на потіху
Золотавий лист /горіха/.
- Та від тих гарячих барв
Лист і сам червоним став.
Буду гріть землицю нині,-
Він шепоче /горобині/.
8. Цей вальсує і кружляє,
Барви осені збирає.
Він і жовтий, і зелений,
І оранжево-вогненний
Золотавий, пурпуровий...
Це, звичайно, лист /кленовий/.
10. Летить орлиця
по синьому небу.
Крила розкрила,
сонце закрила.
/хмара/
11. Хоч не шию я ніколи ,
А голок завжди доволі. /їжак/
12. Я вухатий ваш дружок,
В мене сірий кожушок,
Куций хвостик, довгі вуха,
Я усіх - усіх боюся /заєць/
13. Хвіст пухнастенький,
шубка золотиста.
У лісі живе.
У селі курчат краде /лисиця/
14. Я веселенький звірок:
стриб з ялинки на дубок /білка/
15. Влітку наїдається, взимку висипається /ведмідь/
16. По полю та лісу гасає, овечок хапає та всіх лякає /вовк/
17. Без сокири і без рук, а дім будують /птахи/.
18. Чорна, як вар, кричить «карр» /ворона/
19. Відгадайте, діти хто
Має носик долото?

Ним комах з кори виймає,

Про здоров`я лісу дбає /дятел/

20. Біла лапка, чорна лапка по дереву скаче /сорока/.

/Діти прикріплюють усі деталі, крім грибів/.

- Діти, а чого у нас не вистачає ще на картині? Вірно, грибів.

А ось про гриби ми послухаємо інсценівку п`єси О. Підсухи «Хвалилися гриби».

<u>Боровик.</u>	Я, гриб - боровик, маскуватися звик. Мушиш ліс обійти, щоб мене знайти. А кому знайти удасться, знай, тому всміхнулось щастя, бо смачнішого нема між грибами усіма. Хто не вміє нас шукати, тим адресу можу дати: ми і в лісі, й на галяві, корінь білий, верх смаглявий.
<u>Печериця.</u>	По-нашому - я печериця, а по-французьки - шампінйон. Хоч куцонога, білолиця, але витримую фасон. Засмажите мене в сметані, й куди тому боровику! Мене шукайте на світанні у лісі, полі, у садку.
<u>Сироїжка.</u>	Я сироїжка, біла ніжка,

	<p>у різний колір чепурюсь.</p> <p>Така тендітна, така я ніжна, у руки візьмеш - і кришусь.</p> <p>Хоча кришусь, хоча тендітна, а кажуть, дуже апетитна.</p> <p>Хто куштував хоч раз мене, забачить в лісі - не мине.</p>
<u>Лисички.</u>	<p>Ми лисички, жовті личка, ростом зовсім невеличкі, не червиві, дуже чисті, не ховаємось у листі.</p> <p>Хто на слід наш натрапляє, повен кошик назбирає.</p> <p>Ростемо ж не поодинці, нас шукайте у низинці.</p>
<u>Рижок</u>	<p>Я рижок, сурмлю в рижок, корінець дірчастий, на мені капелюшок червоно - смугастий.</p> <p>Не боюся я дощу, кожну краплиночку через себе пропушу ніби через лічку.</p> <p>Обійдіть все царство грибне, - хто ще здатний на подібне?</p>
<u>Опеньки.</u>	<p>Ми опеньки. Ніжки тоненькі. Шиї мов цівки</p>

	<p>круглі голівки.</p> <p>А як більші виростаєм, -</p> <p>парасольки розкриваєм.</p>
<u>Мухомор.</u>	<p>Я мухомор, я мухомор,</p> <p>червоний, наче помідор.</p> <p>Кашкет цяцькований, розлогий,</p> <p>а сам стрункий і довгоногий.</p> <p>Серед урочища грибного</p> <p>не знайдеш красеня такого.</p> <p>Та я отруйний, пам`ятай,</p> <p>мене побачиш - обминай.</p>

Після сценки діти доповнюють картину - фон своїми малюнками - грибами.

Після цього декілька хвилин всі милуються виглядом цієї картини, дають оцінку своїм роботам і роботам своїх товаришів.

IV

1. Нагадаю дітям про поетів, які оспівували красу рідної природи, а саме осінь. Це українські поети: Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка, П. Тичина, Д. Павличко, В. Сосюра, К. Перелісна.

Російські поети - О. Пушкін, М. Некрасов, А. Плещеев.

Пропоную дітям прочитати свої улюблені вірші про осінь.

Діти читають вірші Катерини Перелісної, Івана Франка, Т. Шевченка, Д. Павличка.

2. - Діти давайте пригадаємо прислів'я про осінь

Не розіб'єш горіха, то не з'їси зернятка.

Семеро страв, та все гриби.

Осінь іде - за собою дощ веде.

Синиця пищить - зиму віщить.

Сова хоч би літала під небеса, то соколом не стане.

Восени багач, а навесні - прохач.

Де пташки, там гинуть комашки.

Як листя жовтіє, то поле сутніє.

Як вересніє, то дощик сіє.

Весна багата на квітки, а осінь на сніпки.

Де один грибок, там цілий вінок.

Вітер віє і не знає, що погоду він міняє.

В осінній час сім погод у нас і сіє, віє, крутить, мутить, припікає, поливає.

У Підсумок заняття.

Ще раз пропоную дітям помилуватися виглядом цієї великої картини, яку створили колективно усі учні.

Пропоную дітям скласти невеличкі оповідання, казки про цей казковий золотий ліс та його мешканців напередодні зими. Створені дітьми оповідання, казки, ми заслухаємо на наступних заняттях. Дякую дітям за колективну працю.

Заняття закінчено.

<http://edu.kiev.ua/schools/sl38/ukr/method/pages/chesnokova.htm>